

«مدافع عدالت»

اسماعیل علیخانی گله :

به منظور ارتقاء سطح آگاهی و تجهیز به ابزارهای حقوقی جهت مطالبه‌گری اصولی و نظارت مستدل بر فرایندهای اجرائی و سیاستگذاری عمومی، به جمع فرهیختگان کانال واتساپی «مدافع عدالت» بپیوندید.

<https://www.whatsapp.com/channel/0029VbC46ky0bldjUPjUS10Y>

اسماعیل علیخانی گله :

به منظور ارتقاء سطح آگاهی و تجهیز به ابزارهای حقوقی جهت مطالبه‌گری اصولی و نظارت مستدل بر فرایندهای اجرائی و سیاستگذاری عمومی، به جمع فرهیختگان کانال «مدافع عدالت» بپیوندید.

<https://whatsapp.com/channel/0029VbC46ky0bldjUPjUS10Y>

اصول کلی و صحیح مطالبه‌گری قانونی در جمهوری اسلامی ایران

مطالبه‌گری، یکی از حقوق بنیادین شهروندی در نظام جمهوری اسلامی ایران است. اما این حق، مانند هر حق اجتماعی دیگر، زمانی مؤثر و مشروع است که در چهارچوب قانون، اخلاق اداری و نظم عمومی انجام گیرد.

مطالبه‌گری قانونی به معنای اعتراض یا تقابل نیست، بلکه تلاشی است برای پیگیری آگاهانه و مستند مطالبات عمومی یا فردی از مسئولان، نهادها و دستگاه‌های اجرائی، در مسیر اصلاح امور و تحقق عدالت اداری.

♦ ۱. آگاهی از حق، نخستین گام مطالبه‌گری

هیچ مطالبه‌ای بدون شناخت حق، پایه‌ی محکمی ندارد.

هر شهروند ضروریست بداند چه حقوقی در قوانین به او تعلق گرفته است — از قانون اساسی گرفته تا قوانین عادی و آیین‌نامه‌های اجرائی.

مبنای این شناخت، مواد مختلفی از قانون اساسی جمهوری اسلامی ایران است؛ از جمله:

* اصل ۳: دولت موظف است همه امکانات خود را برای ایجاد عدالت اجتماعی و رفع تبعیض به کار گیرد.

* اصل ۸: امر به معروف و نهی از منکر، وظیفه‌ای همگانی در برابر نهادهای حکمرانی و مردمی است.

* اصل ۱۷۳: حق شکایت مردم از مأموران یا نهادهای دولتی در صورت تضییع حقوقشان (از طریق دیوان عدالت اداری).

♦ ۲. مستند بودن مطالبه

مطالبه‌ی مؤثر ضروریست بر مدارک، مستندات و مواد قانونی استوار باشد، نه بر احساس یا شنیده‌ها. برای هر اعتراض، درخواست یا انتقاد، ضروریست بتوان به بند یا ماده‌ای از قانون، آیین‌نامه یا مصوبه استناد کرد.

مطالبه‌ی بدون سند، در نظام اداری معمولاً بی‌اثر یا حتی مردود تلقی می‌شود.

♦ ۳. رعایت مسیر قانونی

در هر شهرستان، استان یا دستگاه اجرائی، سلسله مراتب پاسخ‌گوئی مشخص است. پیگیری مستقیم از مقامات بالاتر، بدون طی مراحل اداری، معمولاً نتیجه‌ای ندارد.

مطالبه‌گر آگاه ضروریست بداند که:

- * در سطح شهرستان، مراجع اداری و فرمانداری‌ها نخستین محل پیگیری مطالبات مردمی‌اند.
- * در سطح استان، استانداری‌ها، ادارات کل و دفاتر بازرسی نهادهای استانی مسئول رسیدگی‌اند.
- * در سطح ملی، نهادهایی چون سازمان بازرسی کل کشور، دیوان عدالت اداری و کمیسیون اصل ۹۰ مجلس شورای اسلامی صلاحیت بررسی شکایات و گزارش‌های مستند را دارند.

♦ ۴. حفظ ادب و احترام اداری

مطالبه‌گری، هرچند حق قانونی است، باید با ادب اداری، بی‌طرفی و احترام به جایگاه قانونی مسئولان همراه باشد.

زبان تند یا اهانت‌آمیز نه تنها باعث بی‌اثر شدن مطالبه می‌شود، بلکه می‌تواند مصداق تخلف یا جرم تلقی گردد.

قانون، بهترین سپر مطالبه گر است؛ نه فریاد و خشم.

♦ ۵. پیگیری مستمر و منظم

مطالبه گری یک باره یا احساسی، نتیجه‌ی پایدار ندارد.

ضروریست درخواست‌ها ثبت، مستند و تا حصول پاسخ نهایی پیگیری شوند.

بر اساس قانون مدیریت خدمات کشوری و آیین‌نامه‌های بازرسی ادارات، هر نهاد موظف است به شکایات کتبی در مهلت مقرر پاسخ دهد.

مطالبه گر آگاه، پاسخ رسمی را می‌خواهد، نه وعده‌ی شفاهی.

♦ ۶. روح جمعی و هم‌افزایی

مطالبه‌ی جمعی، در چارچوب قانون، اثرگذاری بسیار بیشتری دارد.

تشکیل گروه‌های مردمی آگاه و منظم (در حوزه‌های فرهنگی، کارگری، ایلی یا محلی) می‌تواند به شکل قانونی، مسیر عدالت‌خواهی را هموار کند؛ به شرط آنکه این فعالیت‌ها فاقد انگیزه‌ی سیاسی یا اغراض شخصی باشند و تنها در جهت منافع عمومی عمل کنند.

* جمع‌بندی

عدالت، نتیجه‌ی شناخت قانون و پیگیری هوشمندانه‌ی حق است.

مطالبه‌گری آگاهانه یعنی پرسیدن مسئولانه و اصرار محترمانه بر حق قانونی.

در جامعه‌ای که ملتش قانون را می‌دانند و مطالبه را بلدند، بی‌عدالتی کمتر مجال رشد پیدا می‌کند.

 در نوشته‌های بعدی،

- جزئیات و مراحل اجرایی هر یک از این اصول
- از نحوه‌ی تنظیم شکایت کتبی و ثبت درخواست اداری گرفته تا پیگیری از نهادهای نظارتی ملی، به صورت گام به گام توضیح داده خواهد شد.

 مدافع عدالت – آگاهی، مقدمه‌ی عدالت است.

ابراهیم عماد :

با درود،

ضمن تقدیر بابت تلاشهای بیشائبه تان برای کمک به افزایش آگاهی های اشخاص از

حقوق بنیادین

زیستن و توسعه یابداری فعالیت هایشان

در محیط اجتماعی

برای دستیابی به حق بنیادین توسعه یابداری فعالیتها در محیط اجتماعی کشورها،

گذر از :

🧐 برنامه نویسی های آموزشی صرفاً

«قانون شناسی»

معمول در دانشکده های حقوق در اغلب کشورها،

به :

🏛️ برنامه ریزی های آموزشی و کاربردی

«حقوق شناسی»

یکی از نکات ساختاری و ضروری در فرآیند توسعه پایدار کشورها بنظر رسیده و می‌رسد.

بعنوان مثال، در برنامه نویسی های آموزشی صرفاً «قانون شناسی»، جمله ای تحت عنوان :

«جهل به قانون رافع مسئولیت نیست»،

گنجانیده شده است که این سوال را در اذهان متبادر می‌کند که، اگر مبنای تصویب قانون، حق تعریف شده قبلی نباشد، چگونه میتوان مرتکب فعلی را مسئول عمل ارتكابی تلقی و حکم علیه اش صادر نمود؟

در پناه حق موفق باشید.

📌 اطلاعات حقوقی تاسیسی و معاهداتی بیشتر :

<https://ebrahimemad.net/fa/scientific-sites-fa/rule-of-right-fa/definition-explicative-fa/>

<https://ebrahimemad.net/fa/scientific-sites-fa/rule-of-right-fa/dis-fa/esmaeil-alikhani-galeh-defenseur-de-la-justice/>